

Obowiązki gminy wobec członka Ochotniczej Straży Pożarnej

The community's obligations towards a member of the Volunteer Fire Brigade

1. Wstęp

Zapewnienie ochrony przeciwpożarowej obejmuje m.in. stosunki prawne pomiędzy gminą, która powinna zapewnić środki finansowe, a członkami Ochotniczej Straży Pożarnej (OSP), którzy bezpośrednio podejmują czynności związane z ochroną przeciwpożarową. Ustawa ochrony przeciwpożarowej wprowadza regulacje mające na celu unormowanie tych stosunków prawnych, wyważają potrzebę ochrony interesu publicznego mieszczącego się w zakresie zadania ochrony przeciwpożarowej oraz potrzeb członków Ochotniczych Straży Pożarnych związanych z wykonaniem tego zadania.

Celem opracowania naukowego jest przedstawienie problematyki stosunków prawnych pomiędzy gminą a członkiem OSP, ze szczególnym uwzględnieniem obowiązków gminy. Opracowanie zostało przygotowane z zastosowaniem metody analityczno-dogmatycznej.

2. Zagadnienia podstawowe związane z obowiązkami gminy wobec członka Ochotniczej Straży Pożarnej

Jednym z zadań własnych gminy, czyli zadań służących zaspokojeniu potrzeb wspólnoty lokalnej, jest zapewnienie ochrony przeciwpożarowej¹. Gmina wykonuje ten

¹ Art. 7 ust. 1 pkt 14 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 994 ze zm.), dalej u.s.g. K. Jaroszyński, *Komentarz do art. 7*, [w:] R. Hauser, Z. Niewiadomski (red.), *Ustawa o samorządzie gminnym*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2011, s. 98–99; M. Schroeder, *Podstawowe akty prawne z zakresu ochrony przeciwpożarowej i funkcjonowania OSP*, [w:] E.W. Roguski, M. Schroeder (red.), *Szkolenie komendantów gminnych Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej*, Wydawnictwo Centrum Naukowo-Badawczego Ochrony Przeciwpożarowej im. Józefa

obowiązek m.in. zapewniając, w sposób bezpośredni lub pośredni, członkom Ochotniczych Straży Pożarnych udział w działaniach ratowniczych i szkoleniach pożarniczych. Bezpośrednie zapewnienie tego udziału ma miejsce, gdy gmina przekazuje środki finansowe na działania skierowane do konkretnego członka OSP, tak jak w przypadku wypłaty ekwiwalentu, pokrycia kosztów ubezpieczenia oraz kosztów badań lekarskich. Pośrednie zapewnienie obejmuje działania wobec członków Ochotniczej Straży Pożarnej podejmowane za jej pośrednictwem, które obejmują zapewnienie umundurowania².

Organy gminy, podejmując się tych zapewnień, finansują je z budżetu gminy. Mieszczą się one bowiem wśród zadań własnych gminy, w związku z czym środki finansowe przeznaczone na ich realizację gmina powinna samodzielnie wygospodarować lub otrzymać w drodze subwencji³.

Należy podkreślić, że przepisy prawa nakładają na gminę obowiązki względem członków Ochotniczych Straży Pożarnych niezależnie od ich miejsca zamieszkania. Nie ma zatem znaczenia, czy członek OSP jest lub nie jest członkiem lokalnej wspólnoty. Gmina powinna podejmować działania wobec członka OSP, ze względu na fakt, że podejmuje się on zapewnić ochronę przeciwpożarową w tej gminie⁴. Gmina nie realizuje bowiem samodzielnie zadań związanych z ochroną przeciwpożarową⁵, lecz za pośrednictwem m.in. OSP. Podstawowym celem gminy nie jest umożliwienie podejmowania działań przez konkretnych członków OSP, lecz zapewnienie ochrony przeciwpożarowej na jej terenie.

Zapewnienie członkom Ochotniczej Straży Pożarnej udziału w działaniach ochrony przeciwpożarowej jest obowiązkiem gminy wynikającym wprost z ustawy o ochronie przeciwpożarowej lub wymagającym konkretyzacji w uchwale organu stanowiącego i kontrolnego tej gminy. Obowiązkami wynikającymi wprost z przepisów ustawy są zarówno skierowanie członka OSP na bezpłatne badania lekarskie oraz ubezpieczenie go w instytucji ubezpieczeniowej, jak i zapewnienie umundurowania. Obowiązkiem wymagającym konkretyzacji w uchwale rady gminy jest wypłata ekwiwalentu za udział w działaniu ratowniczym oraz szkoleniu pożarniczym. Z perspektywy członka OSP, te

Tuliszkowskiego, Józefów 2009, s. 19; D. Czerwienko, M. Chmiel, M. Krydowski, Ł. Pastuszka, R. Zakrzewski, K. Włodarczyk, *Standardy CNBOP ochrona przeciwpożarowa wymagania techniczno-użytkowe dla wyrobów wprowadzanych na wyposażenie ochotniczych straży pożarnych. Tom I*, Centrum Naukowo-Badawcze Ochrony Przeciwpożarowej, Józefów 2010, s. 27.

² Jednym z aspektów działalności gminy jest współdziałanie z Ochotniczymi Strażami Pożarnymi. K. Witkowski, *Zarządzanie zasobami infrastruktury gminy i powiatu*, „Studia Lubuskie: Prace Instytutu Prawa i Administracji Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Sulechowie” 2005, nr 1, s. 126.

³ E. Ura, *Prawo administracyjne*, LexisNexis, Warszawa 2010, s. 196.

⁴ Jak zauważył WSA w Opolu w wyroku z dnia 3 grudnia 2009 r., wspólną cechą podmiotów, których dotyczy uchwała rady gminy określająca wysokość ekwiwalentu, jest przynależność do Ochotniczej Straży Pożarnej, wyrok WSA w Opolu z dnia 3 grudnia 2009 r., II SA/Op 380/09, LEX nr 551821.

⁵ Zob. wyrok WSA w Gliwicach z dnia 30 stycznia 2012 r., III SA/GI 553/11, CBOSA.

obowiązki gminy są jego prawami, których realizacji może dochodzić, w zależności od rodzaju naruszenia prawa, przed sądem administracyjnym lub sądem powszechnym⁶.

3. Bezpośrednie działania gminy wobec członka Ochotniczej Straży Pożarnej

Bezpośrednie działania gminy skierowane wobec członka Ochotniczej Straży Pożarnej obejmują: wypłacenie ekwiwalentu, ubezpieczenie zbiorowe nieimienne lub imienne członków OSP oraz ponoszenie kosztów okresowych badań lekarskich. Działania te mają bezpośredni charakter, ponieważ są związane ze stosunkiem prawnym gminy z członkiem OSP.

Pierwszym środkiem bezpośredniego działania gminy umożliwiającym członkom OSP udział w działaniach ratowniczych oraz przygotowanie się do nich przez udział w szkoleniach pożarniczych jest wypłata ekwiwalentu pieniężnego⁷.

Wysokość ekwiwalentu swobodnie określa rada gminy w drodze uchwały będącej aktem prawa miejscowego⁸. Uchwała powinna ograniczyć się jedynie do określenia wysokości ekwiwalentu, ponieważ określenie procedury jego uzyskania, w tym wskazania wymaganych dokumentów zaświadczających uczestnictwo w działaniach ratowniczych lub szkoleniu pożarniczym stanowi przekroczenie upoważnienia ustawowego gminy do wydania tej uchwały⁹. Przepisy ustawy ochrony przeciwpożarowej nie przewidują dla

⁶ Zdaniem D.P. Kały, członek Ochotniczej Straży Pożarnej posiada publiczne prawo podmiotowe do uzyskania ekwiwalentu za udział w działaniu ratowniczym lub szkoleniu pożarniczym. D.P. Kała, *Glosa do wyroku SN z dnia 14 maja 2009 r., I UK 351/08*, „Państwo i Prawo” 2013, nr 1, s. 126; D.P. Kała, *Ekwiwalent pieniężny za ćwiczenia i zawody dla członka ochotniczej straży pożarnej. Glosa do wyroku Wojewódzkiego Sadu Administracyjnego we Wrocławiu z dnia 1.07.2014 r., IV SA/Wr 100/14*, „Finanse Komunalne” 2015, nr 12, s. 73.

⁷ Zob. D.P. Kała, *Ekwiwalent pieniężny za ćwiczenia...*, s. 74–77; P. Adamiak, M. Biejat, B. Charycka, *Ochotnicze Straże Pożarne – lokalne centra kultury. Raport z badań 2016*, Stowarzyszenie Klon/Jawor, Warszawa 2016, s. 8.

⁸ Orzecznictwo sądowo-administracyjne oraz nauka prawa podkreślają, że uchwała rady gminy określająca wysokość ekwiwalentu jest aktem prawa miejscowego, ponieważ zawiera normy o charakterze generalnym i abstrakcyjnym, skierowane do podmiotów zewnętrznych wobec administracji publicznej. Zob. wyrok WSA we Wrocławiu z dnia 4 marca 2009 r., IV SA/Wr 33/09, LEX nr 536627; wyrok WSA w Gliwicach z dnia 10 czerwca 2009 r., IV SA/GI 257/09, LEX nr 562608; wyrok WSA we Wrocławiu z dnia 16 września 2009 r., IV SA/Wr 93/09, LEX nr 569906; wyrok WSA w Opolu z dnia 3 grudnia 2009 r., II SA/Op 380/09, LEX nr 551821; wyrok WSA w Szczecinie z dnia 4 listopada 2011 r., II SA/Sz 848/11, CBOSA; wyrok WSA w Gliwicach z dnia 5 marca 2013 r., IV SA/GI 568/12, CBOSA. Zob. też. D.P. Kała, *Uchwały w sprawie ekwiwalentu dla OSP*, „Wspólnota” 2012, nr 33–34, s. 55; J. Wilk, *Ustalenie wysokości ekwiwalentu pieniężnego dla członków ochotniczej straży pożarnej*, NZS 2015, nr 2, s. 76–77. Należy podkreślić, że swoboda rady gminy przy podjęciu uchwały o wysokości ekwiwalentu ma względny charakter. Jest ona bowiem ograniczona przepisami ustawy o ochronie przeciwpożarowej. Zob. D.P. Kała, *Ekwiwalent dla członków OSP do korekty*, „Wspólnota” 2012, nr 11, s. 41.

⁹ Wyrok WSA w Szczecinie z dnia 4 listopada 2011 r., II SA/Sz 848/11, CBOSA. Zob. D.P. Kała, *Ekwiwalent dla członków OSP...*, s. 41; J. Wilk, *op. cit.*, s. 79.

wójta obowiązku wydania zarządzenia służącego realizacji tej uchwały. Wójt swobodnie określa sposób jej wykonania¹⁰. Wójt może wydać takie zarządzenie, jednakże będzie miało ono charakter aktu prawa wewnętrznego, którego postanowienia bezpośrednio nie wpływają na sytuację członka OSP¹¹.

Członek OSP może zatem udowodnić w każdy sposób, że w nich uczestniczył. Swoboda rady gminy jest także ograniczona, poprzez wyznaczenie przez ustawodawcę maksymalnej wysokości ekwiwalentu, który nie może przekraczać 1/175 przeciętnego wynagrodzenia, według danych Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, za każdą godzinę udziału w działaniu ratowniczym lub szkoleniu ratowniczym¹². Ekwiwalent ten jest pieniężną rekompensatą, a nie zarobkiem czy wynagrodzeniem¹³. Stanowi on bowiem odpowiednik wartości pracy członka OSP, w postaci czasu, wysiłku i zdrowia, które ten wkłada w udział w tych działaniach lub szkoleniu¹⁴. Należy zaznaczyć, że ekwiwalent ten nie powinien być różnicowany ze względu fakt, czy członek OSP jest równolegle pracownikiem, bezrobotnym czy też rencistą lub emerytem¹⁵. Wysokość ekwiwalentu nie powinna być także różnicowana ze względu na różną wysokość utraconego zarobku lub wynagrodzenia w związku z udziałem w działaniach ratowniczych lub szkoleniu pożarniczym¹⁶. Rada gminy, określając wysokość ekwiwalentu powinna kierować się zasadą zapewnienia równości i niedyskryminacji członków OSP¹⁷. Nie oznacza to jednak, że wysokość ekwiwalentu musi być jednorodna. Jego zróżnicowane może mieć charakter przedmiotowy, czyli jego wysokość może być inna w przypadku udziału w działaniach

¹⁰ W świetle art. 30 ust. 2 pkt 2 u.s.g., zadaniem wójta jest m.in. określanie sposobu wykonywania uchwał rady gminy.

¹¹ Orzecznictwo sądowo-administracyjne podkreśla, że wójt posiada swobodę w zakresie wykonania uchwały rady gminy określającej wysokość ekwiwalentu. Zob. postanowienie NSA z dnia 20 maja 2016 r., I OSK 360/16, LEX nr 2064303.

¹² W świetle art. 28 ust. 2 w zw. z art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 620), dalej u.o.p., maksymalna wysokość ekwiwalentu za udział w działaniu ratowniczym lub szkoleniu pożarniczym jest uzależniona od wysokości przeciętnego wynagrodzenia określonego w ogłoszeniu Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego zamieszczonego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” na podstawie art. 20 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1383 ze zm.), przed dniem ustalenia ekwiwalentu przez radę gminy.

¹³ Wyrok SN z dnia 14 maja 2009 r., I UK 351/08, LEX nr 515410; wyrok WSA w Gliwicach z dnia 23 lipca 2009 r., IV SA/GI 270/09, LEX nr 553428; wyrok NSA z dnia 21 stycznia 2010 r., I OSK 1298/09, LEX nr 988144; wyrok NSA z dnia 21 stycznia 2010 r., I OSK 1115/09, LEX nr 594898.

¹⁴ Wyrok WSA w Opolu z dnia 3 grudnia 2009 r., II SA/Op 380/09, LEX nr 551821; wyrok NSA z dnia 21 stycznia 2010 r., I OSK 1298/09, LEX nr 988144.

¹⁵ Orzecznictwo sądowo-administracyjne wskazuje, że wysokość ekwiwalentu nie powinna być zależna od tego czy, członek OSP jest pracownikiem, rencistą, czy też bezrobotnym. Zob. wyrok WSA w Opolu z dnia 3 grudnia 2009 r., II SA/Op 380/09, LEX nr 551821; wyrok WSA w Gliwicach z dnia 23 lipca 2009 r., IV SA/GI 270/09, LEX nr 553428. Zob. też. J. Wilk, *op. cit.*, s. 77.

¹⁶ Wyrok WSA w Gliwicach z dnia 23 lipca 2009 r., IV SA/GI 270/09, LEX nr 553428.

¹⁷ *Ibidem*; wyrok WSA w Opolu z dnia 3 grudnia 2009 r., II SA/Op 380/09, LEX nr 551821.

ratowniczych, w porównaniu do udziału w szkoleniach pożarniczych¹⁸. Ekwiwalent powinien bowiem stanowić odpowiednik wkładu członka OSP w zapewnienie ochrony przeciwpożarowej w gminie. Podkreślenia wymaga także, że ekwiwalent nie przysługuje, jeżeli członek OSP zachowuje wynagrodzenie za czas nieobecności w pracy w związku z udziałem w działaniach ratowniczych lub tych szkoleniach¹⁹.

Drugim rodzajem środków bezpośredniego działania gminy jest wydanie przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta), skierowania na badania lekarskie²⁰. Analiza ta obejmuje badanie lekarskie, badania pomocnicze, w tym badania laboratoryjne, a w także mogą obejmować dodatkowe konsultacje lekarzy posiadających specjalizację w określonych dziedzinach medycyny, oraz o dodatkowe badania, jeżeli jest to niezbędne dla prawidłowej oceny i monitorowania stanu zdrowia członka OSP²¹. Badania mają z zasady okresowy charakter, ponieważ przeprowadzane są nie rzadziej niż raz na 3 lata²², lub nadzwyczajny charakter, gdy miała miejsce czasowa niezdolność z powodu choroby trwającej dłużej niż 30 dni, która uniemożliwiała udział w działaniach ratowniczych²³. Badania te są finansowane ze środków własnych gminy²⁴. Mają one na celu stwierdzenie, czy członek OSP jest zdolny do bezpośredniego udziału w działaniach ratowniczych²⁵.

Trzecim rodzajem środków bezpośredniego działania gminy jest ubezpieczenie w instytucji ubezpieczeniowej członków OSP. Ubezpieczenie to może być imienne lub zbiorowe nieimienne²⁶. Wójt (burmistrz, prezydent miasta), reprezentujący gminę, ma obowiązek zawrzeć umowę ubezpieczenia oraz opłacać składkę. Umowa ubezpieczenia

¹⁸ Wyrok WSA w Gliwicach z dnia 10 czerwca 2009 r., IV SA/GI 257/09, LEX nr 562608; wyrok WSA w Gliwicach z dnia 23 lipca 2009 r., IV SA/GI 270/09, LEX nr 553428.

¹⁹ Art. 28 ust. 3 u.o.p. Zob. D.P. Kała, *Ekwiwalent dla członków OSP...*, s. 41; J. Wilk, *op. cit.*, s. 77-78.

²⁰ W myśl art. 32 ust. 3 pkt 3 w zw. z art. 28 ust. 6 u.o.p., gmina ma obowiązek ponoszenia kosztów okresowych badań lekarskich członka Ochotniczej Straży Pożarnej, który bierze bezpośredni udział w działaniach ratowniczych. Zgodnie z tym przepisem, członek OSP ma prawo żądać skierowania na te badania. Zgodnie z § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie przeprowadzania okresowych bezpłatnych badań lekarskich członka ochotniczej straży pożarnej biorącego bezpośredni udział w działaniach ratowniczych (Dz. U., Nr 210, poz. 1627), dalej r.b.l., skierowanie na okresowe badania lekarskie członka OSP jest wydawane przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) właściwego ze względu na siedzibę ochotniczej straży pożarnej.

²¹ § 2 ust. 3 r.b.l. W świetle § 2 ust. 2 r.b.l. w zw. z załącznikiem do r.b.l., zakres badań został ściśle określony w przypadku każdego z tych rodzajów badań.

²² W myśl § 4 ust. 1 r.b.l., okresowe bezpłatne badania lekarskie członka OSP przeprowadza się nie rzadziej niż raz na 3 lata.

²³ Zgodnie z § 3 r.b.l., bezpłatne lekarskie członka OSP należy przeprowadzić w każdym przypadku czasowej niezdolności z powodu choroby trwającej dłużej niż 30 dni, która skutkuje niemożnością udziału w działaniach ratowniczych.

²⁴ Art. 32 ust. 3 pkt 3 u.o.p.

²⁵ W świetle § 2 ust. 5 r.b.l., okresowe bezpłatne badania lekarskie kończą się wydaniem zaświadczenia lekarskiego obejmującego orzeczenia, w przypadku braku przeciwwskazań zdrowotnych, o zdolności do bezpośredniego udziału w działaniach ratowniczych, a w przypadku istnienia przeciwwskazań zdrowotnych, o niezdolności do bezpośredniego udziału w działaniach ratowniczych.

²⁶ Art. 32 ust. 3 pkt 2 u.o.p.

jest zawierana pomiędzy gminą, jako ubezpieczającym, a instytucją ubezpieczającą²⁷. Członek OSP jest ubezpieczony. Należy podkreślić, że wójt samodzielnie wybiera instytucję ubezpieczeniową, z którą zawrze umowę ubezpieczenia. Wójt samodzielnie określa także rodzaj i zakres świadczenia w razie zajścia wypadku m.in. w czasie działań ratowniczych lub szkoleń pożarniczych.

4. Pośrednie działania gminy wobec członka Ochotniczej Straży Pożarnej

Środki pośrednio umożliwiające członkom Ochotniczych Straży Pożarnych, udzielane przez gminę, obejmują działania podejmowane za pośrednictwem samej OSP, a skierowane ostatecznie do jej członków. Środkiem tym jest m.in. zapewnienie bezpłatnego umundurowania członków OSP²⁸. Należy podkreślić, że gmina może podjąć także inne działania umożliwiające członkom OSP udział w działaniach ratowniczych i szkoleniach pożarniczych. Działania te mogą obejmować przekazanie dotacji celowej, o charakterze finansowym lub rzeczowym mającym umożliwić funkcjonowanie Ochotniczej Straży Pożarnej w tej gminie, a w konsekwencji także i jej członków²⁹.

5. Ochrona członka Ochotniczej Straży Pożarnej wobec gminy

Przepisy prawa zapewniają członkowi Ochotniczej Straży Pożarnej szeroki zakres środków ochrony w przypadku niezgodnego z prawem działania organów gminy, w związku z niewypełnieniem obowiązku zapewnienia możliwości członkowi OSP udziału m.in. w działaniach i szkoleniach ratowniczych. Należy zaznaczyć, że środki tej ochrony są związane z niewypełnieniem przez gminę jej obowiązków, określonych w przepisach prawa powszechnie obowiązującego. Środki te mają także zróżnicowany charakter, zależny od rodzaju naruszenia prawa.

Członkowi OSP przysługuje prawo wniesienia skargi do sądu administracyjnego, w przypadku gdy rada gminy nie podjęła uchwały określającej wysokość ekwiwalentu lub uchwała ta jest podjęta z naruszeniem ustawy o ochronie przeciwpożarowej³⁰. Niewydanie tej uchwały lub podjęcie jej z naruszeniem prawa, skutkuje naruszeniem interesu prawnego członka OSP, obejmującego możliwość pobierania ekwiwalentu za udział

²⁷ Art. 805 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 459 ze zm.), dalej k.c..

²⁸ Art. 32 ust. 3 pkt 1 u.o.p.

²⁹ W świetle art. 32 ust. 3b u.o.p., gmina może przekazywać OSP środki pieniężne w formie dotacji.

³⁰ Art. 101 ust. 1 oraz art. 101a ust. 1 w. zw. z art. 101 ust. 1 u.s.g. Zob. wyrok WSA w Szczecinie z dnia 4 listopada 2011 r., II SA/Sz 848/11, CBOSA.

w działaniu ratowniczym lub szkoleniu pożarniczym. Członek OSP może następnie wystąpić z roszczeniem cywilnoprawnym wobec gminy o naprawienie szkody wyrządzonej wydaniem tej uchwały w sposób niezgodny z ustawą o ochronie przeciwpożarowej lub jej niewydaniem we właściwym terminie. Roszczenie to rozpatruje sąd powszechny³¹.

Środkiem prawnym służącym ochronie członka OSP, zarówno gdy wójt nie wyda skierowania na bezpłatne badania lekarskie lub nie zawrze umowy ubezpieczenia w instytucji ubezpieczeniowej, jak i nie wypłaci ekwiwalentu określonego w uchwale rady gminy, jest zgłoszenie roszczenia do sądu powszechnego o naprawienie wyrządzonej tym szkody³².

6. Zakończenie

Przepisy prawa regulujące ochronę przeciwpożarową wprowadzają znacząco zróżnicowane obowiązki gminy wobec członka OSP, które kształtują stosunki prawne między tymi podmiotami. Zróżnicowanie to jest związane z potrzebą uwzględnienia wielu aspektów ochrony przeciwpożarowej, takich jak finansowy lub zdrowotny. Działaniami gminy umożliwiającymi członkowi OSP wykonywanie jego zadań jest wypłata ekwiwalentu, skierowanie na badania lekarskie, ubezpieczenie w instytucji ubezpieczeniowej, jak i zapewnienie bezpłatnego umundurowania.

Bibliografia

Akty prawne

1. Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny, t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 459 ze zm.
2. Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej, t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 620.

³¹ W świetle art. 417¹ § 1 k.c. w zw. z art. 28 ust. 1 u.o.p, naprawienie szkody wyrządzonej przez wydanie przez radę gminy uchwały określającej wysokości ekwiwalentu za udział w działaniach ratowniczych lub szkoleniu pożarniczym, członek Ochotniczej Straży Pożarnej może żądać po stwierdzeniu we właściwym postępowaniu niezgodności z prawem tej uchwały. Zgodnie z art. 417¹ § 4 k.c. w zw. z art. 28 ust. 1 u.o.p, sąd rozpoznający sprawę o naprawienie szkody wyrządzonej niewydaniem tej uchwały może stwierdzić, czy jej niewydanie było niezgodne z przepisami prawa. Zob. D.P. Kała, *Ekwiwalent dla członków OSP...*, s. 41.

³² W świetle art. 417 k.c. w zw. z art. 11a ust. 1 pkt 2 u.s.g., gmina jest obowiązana do naprawienia szkody wyrządzonej przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta), w związku z niezgodnym z prawem działaniem lub zaniechaniem przy wykonywaniu władzy publicznej. Zob. J. Kremis, *Komentarz do art. 417*, [w:] E. Gniewek, P. Machnikowski (red.), *Kodeks cywilny. Komentarz*, C.H. Beck, Warszawa 2016, s. 795–796. Jak zauważa D.P. Kała, uchwała rady gminy określająca wysokość ekwiwalentu stanowi podstawę roszczenia członka OSP od gminy o wypłatę tego ekwiwalentu. D.P. Kała, *Uchwały w sprawie ekwiwalentu...*, s. 55.

3. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 994 ze zm.
4. Ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1383 ze zm.
5. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie przeprowadzania okresowych bezpłatnych badań lekarskich członka ochotniczej straży pożarnej biorącego bezpośredni udział w działaniach ratowniczych, Dz. U. Nr 210, poz. 1627.

Orzecznictwo

1. Wyrok SN z dnia 14 maja 2009 r., I UK 351/08, LEX nr 515410.
2. Wyrok NSA z dnia 21 stycznia 2010 r., I OSK 1115/09, LEX nr 594898.
3. Wyrok NSA z dnia 21 stycznia 2010 r., I OSK 1298/09, LEX nr 988144.
4. Postanowienie NSA z dnia 20 maja 2016 r., I OSK 360/16, LEX nr 206430.
5. Wyrok WSA we Wrocławiu z dnia 4 marca 2009 r., IV SA/Wr 33/09, LEX nr 536627.
6. Wyrok WSA w Gliwicach z dnia 10 czerwca 2009 r., IV SA/GI 257/09, LEX nr 562608.
7. Wyrok WSA w Gliwicach z dnia 23 lipca 2009 r., IV SA/GI 270/09, LEX nr 553428.
8. Wyrok WSA we Wrocławiu z dnia 16 września 2009 r., IV SA/Wr 93/09, LEX nr 569906.
9. Wyrok WSA w Opolu z dnia 3 grudnia 2009 r., II SA/Op 380/09, LEX nr 551821.
10. Wyrok WSA w Szczecinie z dnia 4 listopada 2011 r., II SA/Sz 848/11, CBOSA.
11. Wyrok WSA w Gliwicach z dnia 30 stycznia 2012 r., III SA/GI 553/11, CBOSA.
12. Wyrok WSA w Gliwicach z dnia 5 marca 2013 r., IV SA/GI 568/12, CBOSA.

Literatura

1. Adamiak P., Biejat M., Charycka B., *Ochotnicze Straże Pożarne – lokalne centra kultury. Raport z badań 2016*, Stowarzyszenie Klon/Jawor, Warszawa 2016.
2. Czerwienko D., Chmiel M., Krydowski M., Pastuszka Ł., Zakrzewski R., Włodarczyk K., *Standardy CNBOP ochrona przeciwpożarowa wymagania techniczno-użytkowe dla wyrobów wprowadzanych na wyposażenie ochotniczych straży pożarnych. Tom I*, Centrum Naukowo-Badawcze Ochrony Przeciwpowodziowej, Józefów 2010.
3. Jaroszyński K., *Komentarz do art. 7*, [w:] R. Hauser, Z. Niewiadomski (red.), *Ustawa o samorządzie gminnym*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2011.
4. Kała D.P., *Ekwiwalent dla członków OSP do korekty*, „Wspólnota” 2012, nr 11.
5. Kała D.P., *Ekwiwalent pieniężny za ćwiczenia i zawody dla członka ochotniczej straży pożarnej. Glosa do wyroku Wojewódzkiego Sadu Administracyjnego we Wrocławiu z dnia 1.07.2014 r., IV SA/Wr 100/14*, „Finanse Komunalne” 2015, nr 12.

6. Kała D.P., *Glosa do wyroku SN z dnia 14 maja 2009 r., I UK 351/08*, „Państwo i Prawo” 2013, nr 1.
7. Kała D.P., *Uchwały w sprawie ekwiwalentu dla OSP*, „Wspólnota” 2012, nr 33–34.
8. Kremis J., *Komentarz do art. 417*, [w:] E. Gniewek, P. Machnikowski (red.), *Kodeks cywilny. Komentarz*, C.H. Beck, Warszawa 2016.
9. Schroeder M., *Podstawowe akty prawne z zakresu ochrony przeciwpożarowej i funkcjonowania OSP*, [w:] E.W. Roguski, M. Schroeder (red.), *Szkolenie komendantów gminnych Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej*, Wydawnictwo Centrum Naukowo-Badawczego Ochrony Przeciwpożarowej im. Józefa Tuliszkowskiego, Józefów 2009.
10. Ura E., *Prawo administracyjne*, LexisNexis, Warszawa 2010.
11. Wilk J., *Ustalenie wysokości ekwiwalentu pieniężnego dla członków ochotniczej straży pożarnej*, NZS 2015, nr 2.
12. Witkowski K., *Zarządzanie zasobami infrastruktury gminy i powiatu*, Studia Lubuskie: prace Instytutu Prawa i Administracji Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Sulechowie 2005, nr 1.

